

Riksarkivet
riksarkivet@riksarkivet.se

Yttrande över förslag gällande föreskrifter och allmänna råd om gallring av vissa handlingar

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten avstyrker förslaget i sin helhet. Även om förslaget har förtjänster, t.ex. vad beträffar gallring av handlingar som skannats och de delar i bilaga 2 om handlingar som omfattas av säkerhetsskyddslagstiftningen är förslaget så pass ofärdigt att konsekvenserna av ett tillstyrkande inte går att överblicka.

Åklagarmyndigheten anser att nuvarande föreskrift (RA-FS 1991:6) och allmänna råd om gallring av handlingar av tillfällig eller ringa betydelse fyller en viktig funktion för att myndigheterna ska kunna definiera vilka handlingar som inte behöver registreras eller hållas ordnade enligt bestämmelsen 5 kap 1 § fjärde stycket offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Eftersom utgångspunkten för den bedömningen ska vara myndighetens verksamhet ligger det också i sakens natur att det inte går att sätta generella gallringsfrister för samtliga statliga myndigheter, då varje myndighets verksamhet, it-system och inre stödverksamheter ser olika ut och har olika förvaltningsmässiga förutsättningar. Åklagarmyndigheten föreslår därför att nuvarande föreskrift bibehålls och att den istället eventuellt kompletteras med fler exempel på handlingstyper i den tillhörande bilagan, men utan fastställda gallringsfrister.

Synpunkter

Förslaget omfattar en mängd handlingar som enligt Åklagarmyndighetens bedömning inte är allmänna handlingar och att det därför är tveksamt om det är möjligt att genom föreskrift reglera vilka icke-allmänna handlingar som ska vara allmänna handlingar hos de statliga myndigheterna.

Genom de föreslagna gallringsfristerna fråntas myndigheterna möjlighet att avgöra vilka handlingar som är av ringa betydelse i myndighetens verksamhet enligt bestämmelsen 5 kap 1 § fjärde stycket OSL. Det innebär att varje myndighet tvingas att förvalta handlingar som annars hade gallrats. Innehåller dessutom handlingarna skyddsvärda uppgifter innebär de föreslagna gallringsfristerna en ökad risk för den enskildes integritet och ett merarbete för

myndigheten att förvalta handlingarna trots att verksamheten inte har något behov av dem.

Enligt förslaget ska begäran av allmän handling gallras tidigast efter två år. Åklagarmyndigheten bedömer att dessa handlingar är av ringa betydelse enligt 5 kap 1 § OSL eftersom de är av ”fråga/svar-karaktär” och därför kan gallras när de inte längre behövs för verksamheten, vilket i praktiken innebär efter expediering.¹

Enligt förslaget ska handlingar i ärenden om registerutdrag gallras efter två år. Åklagarmyndigheten registrerar sådana förfrågningar i diariet eftersom dessa ärenden i normalfallet ska besvaras inom en månad och inte sällan resulterar i en begäran om radering. Efter registrering gallras e-posten från e-postklienten.

Åklagarmyndigheten anser det olämpligt att förvara ovanstående handlingar rörande begäran av allmän handling och begäran om registerutdrag i e-postklienten i två år av följande skäl:

- a) Nämnda e-postmeddelanden innehåller hos Åklagarmyndigheten ofta personuppgifter om lagöverträdelser samt känsliga personuppgifter och är därför olämpliga att behandla i e-postklienten längre än vad som behövs för det ändamål som uppgifterna samlades in, dvs. för att tillhandahålla ett svar. Även om Åklagarmyndigheten inte skickar handlingar som omfattas av sekretess eller känsliga personuppgifter eller personuppgifter om lagöverträdelser via oskyddad e-post skulle den totala informationen vid en förfrågan innebära en risk för den registrerades integritet. Datainspektionen har också pekat på att integritetskänslig information inte långsiktigt bör förvaras i e-postklienten.² Att skriva ut samtliga förfrågningar om allmänna handlingar och registerutdrag på papper är inte ett realistiskt alternativ till gallring, ej heller diarieföring av samtliga förfrågningar. Ett utgående e-postmeddelande är inte heller något bevis på att den ansökande mottagit handlingarna så som expediering genom rekommenderat brev.
- b) På grund av den långa gallringsfristen för begäran av allmänna handlingar blir det möjligt för andra att efterforska vad en enskild person har begärt ut för handlingar, något som är direkt olämpligt eftersom en relativt anonym e-postadress i dessa sammanhang också ofta kompletteras med namn och adressuppgifter för att myndigheten ska kunna skicka handlingarna med rekommenderad post. Åklagarmyndigheten har sedan tidigare dåliga erfarenheter av att parter

¹ Undantaget de fall då den sökande på grund av sekretess kräver ett överklagbart myndighetsbeslut och ett ärende läggs upp i diariet och handlingarna förs dit.

² <https://www.datainspektionen.se/lagar--regler/dataskyddsförordningen/samma-regler-for-alla/hantera-personuppgifter-i-e-post/>

i ärenden begär ut varandras förfrågningar om allmänna handlingar. Den föreslagna gallringsfristen är därför olämplig. Om utlämnandet av kopior av allmänna handlingar sker medels rekommenderat brev eller e-tjänst motsvarande ”Mina meddelanden” kan myndigheten lätt verifiera att handlingarna har tagits emot och därmed kan förfrågningen gallras efter det att expediering genomförts.

En allmän synpunkt på förslaget är att detaljeringsnivån i regleringen är inkonsekvent utformad och i det närmaste förefaller slumpartad eftersom det inte ges någon närmare motivering till varför vissa områden anses angelägna att detaljreglera. Gallringsfristerna är inte heller ändamålsenliga då de i vissa fall är motstridiga samt att det saknas motivering till varför tidsfristerna föreslagits, t.ex. föreslås ”meddelanden och förfrågningar där myndigheten med enkelhet kan lämna ett svar” gallras när de inte längre behövs för verksamheten. Samtidigt får ”uppgifter i in- och utkorg för e-post” gallras tidigast efter sex månader.

Det finns ett område i förslaget som är relativt tydligt avgränsat och därför borde lyftas ut för att bilda en självständig föreskrift och det gäller de delar av bilaga 2 som omfattar säkerhetsskyddslagstiftningen.

De delar av bilaga 1 som reglerar gallring av pappershandlingar som skannats torde kunna komplettera den exemplifierande bilagan till nuvarande föreskrift (RA-FS 1991:6) och allmänna råd om gallring av handlingar av tillfällig eller ringa betydelse.

På åklagarmyndighetens vägnar

Niklas Gustafsson